

T.C
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
İŞLETME BÖLÜMÜ

DÖNEM ÖDEVİ-1

FİNANSAL MUHASEBE VE ANALİZ

Danışman :

Prof. Dr. Şerafettin Sevim

Hazırlayan :

201992112021

Kütahya – 2020

Arkadaşlar ara sınav ödevine şekil şartları içerik ve yazım kuralları konusunda örnek olması bakımından bir ödev sunuyorum. Bu ödevde size verdiğim konuların tamamı yoktur. Umarım yararlı olur.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM FİNANSAL MUHASEBE

	<u>Sayfa</u>
1.1. Muhasebenin İşlevleri ve Tanımı.....	4
1.2. Muhasebe ve Yönetim İlişkisi.....	4
1.3. Muhasebe Bilgisini Kullanan Taraflar.....	5
1.3.1. İşletme İçi Taraflar.....	5
1.3.2. İşletme Dışı Taraflar.....	5
1.4. Finansal Tablolar ve Finansal Raporlama.....	5
1.5. Muhasebenin Toplumdaki Rolü.....	5
1.6. Finansal Muhasebe ve Raporlamada Etik.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL MUHASEBE VE RAPORLAMANIN KURUMSAL YAPISI

2.1. Muhasebe Kuramı.....	6
2.2. Muhasebenin Kuramsal Yapısı.....	6
2.2.1. Finansal Muhasebe ve Raporlamanın Amaçları	6
2.2.2. Muhasebe Bilgisinin Nitelikleri.....	6
2.2.3. Finansal Tabloların Kapsamı ve Bileşenleri.....	7
2.2.4. Muhasebenin Temel Kavramları.....	8
2.2.4.1. Sosyal Sorumluluk Kavramı.....	8
2.2.4.2. Kişilik Kavramı.....	8

2.2.4.3. İşletmelerin Sürekliliği Kavramı.....	8
2.2.4.4. Dönemsellik Kavramı.....	8
2.2.4.5. Para ile İfade Kavramı.....	8
2.2.4.6. Tarihi Maliyet Kavramı.....	8
2.2.4.7. Tam Açıklama Kavramı.....	8
2.2.4.8. Değişmezlik (Tutarlılık) Kavramı.....	8
2.2.4.9. Verilerin Güvenilir Olması (Tarafsızlık ve Belgelendirme) Kavramı...	8
2.2.4.10. İhtiyatlılık (Tutuculuk, Temkinlilik) Kavramı.....	8
2.2.4.11. Önemlilik Kavramı.....	8
2.2.4.12. Özün Önceliği Kavramı.....	9
2.2.5. Uygulama İlkeleri.....	9
2.2.6. Muhasebe Standartları.....	10
2.2.7. Muhasebe Politikaları.....	10

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLANÇO

3.1. Bilançonun Niteliği.....	11
3.1.1. Bilançonun Tanımı.....	11
3.1.2. Bilançonun Teknik Açıdan Elde Edilişi.....	11
3.1.3. Bilançonun Önemi ve Faydalılığı.....	11
3.1.4. Bilançonun Sınırlılığı.....	11
3.2. Bilançonun Sınıflandırılması.....	12
3.2.1. Bilançonun Temel Bileşenleri İtibarıyla Sınıflandırılması.....	12

3.2.1.1. Varlıklar (Aktifler).....	12
3.2.1.2. Varlıkların Kaynakları (Pasifler).....	12
3.2.1.2.1. Yabancı Kaynaklar.....	12
3.2.1.2.2. Öz Kaynaklar.....	12
3.2.2. Mali Analiz ve Temel Bileşenlerin Alt Sınıflandırılma Gereği.....	13
3.2.3. Temel Bileşenlerin Alt Sınıfları.....	13
3.2.3.1. Dönen Varlıklar (Çalışma Sermayesi).....	13
3.2.3.2. Dönen Olmayan Varlıklar.....	13
3.2.3.3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar.....	13
3.2.3.4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar.....	14
3.2.3.5. Öz Kaynaklar.....	14
3.3. Bilançonun Sunuş Şekilleri.....	14
3.4. Bilançoda Raporlanan Ek Bilgiler.....	14
3.4.1. Şarta Bağlı Durumlar.....	14
3.4.2. Değerleme ve Muhasebe Politikaları.....	14
3.4.3. Sözleşmeler ve Müzakereler.....	15
3.4.4. Bilanço Sonrası Olaylar.....	15
3.5. Ek Bilgileri Açıklama Teknikleri.....	15

BİRİNCİ BÖLÜM **FİNANSAL MUHASEBE**

1.1. MUHASEBENİN İŞLEVLERİ VE TANIMI

Muhasebe sürecini, ekonomik etkinliklerin ölçülmesi ve iletilmesi olarak iki temel işleve ayırabiliriz:

Ölçme işlevi;

- İşletme ile ilgili ekonomik etkinliklerin belirlenmesini,
- Ekonomik etkinliklerin parasal olarak ifade edilmesini ve
- Para ile ifade edilen sonuçların sistematik bir şekilde kayıtlanmasını kapsar.

İletme işlevinde; ölçme işlevinin sonucunda elde edilen özetlenmiş bilgilere dayanarak analiz ve yorum ile bilgi kullanıcılarının gereksinimlerini karşılayacak olan finansal raporların hazırlanması ve ilgililere iletilmesi söz konusudur.

Muhasebe, ekonomik bir varlık olan işletme hakkında alınacak kararlara temel olacak faydalı bilgilerin üretilmesi için söz konusu işletmenin varlık ve kaynaklarında değişme yaratan parayla ifade edilebilen tüm işlemleri tanımlayan, kaydeden, sınıflandıran, özetleyen ve analiz ve yorum sonuçları ile birlikte faydalı raporlar haline getirip karar alacak ilgili kişilere iletilmesini sağlayan bir süreçtir.

Finansal muhasebe, işletme yöneticilerinin yanı sıra yatırımcılar, kredi verenler gibi işletme dışı bilgi kullanıcılarına bilgi sağlarken; yönetim muhasebesi, işletme içi ve organizasyonun çeşitli düzeylerinde yönetici pozisyonunda bulunan bilgi kullanıcılarına bilgi sağlar.

1.2. MUHASEBE VE YÖNETİM İLİŞKİSİ

İşletme; mal veya hizmet üretebilmek ve satmak ve benzeri amaçları gerçekleştirmek üzere üretim faktörlerini bilinçli ve sistemli bir şekilde bir araya getiren ve faaliyette bulunan ekonomik birimdir.

İşletmeye kaynak sağlayan taraflar ya işletme veya sahipleri ya da üçüncü şahıslardır. Buna göre öz kaynak ve yabancı kaynak olmak üzere ikiye ayrılır.

İşlemlerin veya izlenen politikaların doğru olup olmadığının kontrolü ve geleceğe ilişkin planların yapılabilmesi için yapılan faaliyetlerin sonuçlarının ölçülmesi gerekir. Böyle olunca ölçme işleminin yapılmasına olanak sağlamak için faaliyetlerin belirli aralar için kesilmiş olduğu varsayılarak belirli dönemlerin saptanması gereklidir.

İşletme faaliyetinin sonucu olan varlık ve kaynaklar üzerindeki değişmelerin ve finansal sonucun belirlenmesi ve ölçülmesinde, ölçülenin önceden planlanan ile karşılaştırılması ve bu sonucu doğuran nedenlerin bulunması ve durumun iyileştirilmesi için geleceğin planlanmasında bu nedenlerin etkilerinin dikkate alınması gerekir. Bu gerek ancak

muhasebenin işlevlerini tam olarak yerine getirmesiyle sağlanır ve bu yolla varlıkların ve kaynakların iyi yönetilmesi mümkün olur.

1.3. MUHASEBE BİLGİSİNİ KULLANAN TARAFLAR

1.3.1. İşletme İçi Taraflar

İşletme içi taraflar, genellikle işletme ile ilgili her türlü finansal bilgiyi elde etme yetkisine sahip olan işletme yöneticilerinden oluşmaktadır. Yöneticiler, finansmanlarının uygun olup olmadığını anlamak, geçmişteki ekonomik kararları değerlemek kadar, gelecekteki kazançları ve finansal durumu tahmin etmek ve planlamak, uygun satış fiyatını belirleyebilmek ve işletme faaliyetlerini kontrol edebilmek vb. için günlük faaliyet maliyetleri hakkında ayrıntılı bilgiye gereksinim duyarlar.

1.3.2. İşletme Dışı Taraflar

İşletme içi bilgi kullanıcılarının yanı sıra işletme dışından fakat işletme ile doğrudan ekonomik ilgisi olan veya olma eğiliminde olan doğrudan ilgili taraflar ile bu tarafları temsil etme ya da öneride bulunma gibi nedenlerle işletme ile ilgilenen dolaylı ilgili taraflar işletme dışı tarafları oluşturur. İşletme dışı doğrudan ilgili taraflar, işletmenin mevcut ve potansiyel sahip veya ortakları, mevcut ya da potansiyel kreditorler, müşteri ve satıcılar, iş görenler ve işçi sendikaları, Maliye Bakanlığı gibi vergi alma yetkisine sahip kuruluşlar, muhasebe meslek kuruluşları ve Sermaye Piyasa Kurulu gibi işletmelerle ilgili düzenleme yetkisine sahip olan kuruluşlar olarak sınıflandırılabilir. Bunların dışında kalan kamu, sigortacılar, avukatlar, işletme araştırmacıları, finansal basın gibi taraflar ise işletme dışı dolaylı ilgili tarafları oluşturmaktadır.

1.4. FİNANSAL TABLOLAR VE FİNANSAL RAPORLAMA

Finansal tablolar işletme dışına işletme ile ilgili finansal bilgi sunmanın temel amaçlarıdır ve işletmenin finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını para birimi itibarıyla gösterirler. Bu tabloların yanı sıra finansal muhasebe süreciyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olan bilgilerin de raporlanması gerekir. Bu da finansal tabloların yanı sıra muhasebe süreciyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili bilgilerin iletilmesi ile ilgili olan araçları da kapsayan finansal raporlamayı ifade eder. Finansal raporlama daha geniş kapsamlıdır ve finansal tablolarla birlikte finansal tablolarda sunulamayan finansal olmayan verileri de kapsar.

1.5. MUHASEBENİN TOPLUMDAKİ ROLÜ

Muhasebe, kaynakları verimli ve verimsiz kullananları belirlemede bir araç olduğu için kaynakların onları verimsiz kullananlardan verimli kullanan taraflara doğru aktarılmasını sağlar ve böylece toplumun yaşam standardının yükseltilmesinde önemli bir rol oynar.

1.6. FİNANSAL MUHASEBE VE RAPORLAMADA ETİK

Finansal muhasebe ve raporlamanın rolü bir işletmenin ekonomik etkinliklerini objektif olarak ölçmek ve kaydetmek; kaydedilen verileri özetleyerek ilgili taraflara -işletme içindeki ve işletme dışındaki taraflara- iletmeektir. Yasal olmayan ya da etiksel olmayan davranışlarda bulunan muhasebeciler, finansal raporlama sürecinin tümünün doğruluğunu ve dürüstlüğünü

zedeyecektir. Muhasebecilerin görevlerini etiğe uygun olarak yerine getirmeleri, kararlarını ve eylemlerini kamu yararını gözeterek yapmalarına ve muhasebe kavram ve ilkelerine uygun davranmalarına bağlı olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL MUHASEBE VE RAPORLAMANIN KURAMSAL YAPISI

2.1. MUHASEBE KURAMI

Ekonomik verilerin ekonomik bilgiler olarak uygun bir şekilde raporlanması ve yorumlanması için bu ekonomik verilerin muhasebeciler tarafından tanımlanması, kaydedilmesi, sınıflandırılması, özetlenmesi ve raporlanarak iletilmesine ilişkin tarz, finansal muhasebe kuramı ile anlam kazanır, dayanağını ondan alır ve onunla açıklar.

2.2. MUHASEBENİN KURAMSAL YAPISI

Finansal muhasebenin amaçları; bilginin niteliklerini, finansal tabloların bileşenlerini kayda alma ve ölçme ile ilgili olan muhasebenin temel kavramlarını, uygulama ilkelerini, muhasebe standartlarını ve muhasebe politikalarını kapsayacak şekilde belirlemektir.

2.2.1. Finansal Muhasebe ve Raporlamanın Amaçları

Muhasebenin temel amacı, ekonomik işletme hakkında karar verme durumunda olan taraflara alacakları kararlarda yardımcı olacak faydalı finansal bilgi sağlamaktır. Etkin bir muhasebe sistemi hem işletme içi tarafların hem de işletme dışı tarafların bilgi gereksinimini sağlamayı hedeflemelidir.

- Faydalı Bilgi Sağlamak
- Nakit Akış Tahminlerini Sağlama
- İşletmenin Varlıkları, Kaynakları ve Bunlardaki Değişikliklere İlişkin Bilgi Sağlamak

2.2.2. Muhasebe Bilgisinin Nitelikleri

Anlaşılabilirlik; makul düzeyde bilgilendirilmiş kişilerin bilginin önemini kavrayabilmelerine yardım eden bir niteliktir. Bil, kullanıcılar tarafından anlaşılabilir olduğunda faydalı olacaktır.

İlgililik, bilginin karar verme durumunda olan kişinin geçmiş, mevcut ve gelecekteki olayların sonuçları hakkında tahminde bulunma veya önceki beklentilerini onaylama veya düzeltme şeklinde kullanıcılara yardım ederek onların kararlarında fark yaratma kapasitesidir.

Güvenilirlik, bilginin makul ölçüde hata ve ön yargıdan uzak olması ve neyi temsil etmeyi hedefliyorsa onu temsil etmesiyle sağlanan niteliktir. Bilginin güvenilir olma niteliğine sahip olabilmesi için gerekli 3 temel özellik doğruluğun kanıtlanabilirliği, tarafsızlık ve temsilde sadakattir. Doğruluğun kanıtlanabilirliği, ekonomik olayların ölçülmesinde ve onların raporlanma şekillerinde aynı ölçme yöntemlerini kullanan birbirinden bağımsız tarafları arasındaki görüş birliğidir.

Muhasebe bilgisinin faydalı olabilmesi için ilgililik ve güvenilirliğin yanı sıra bazı ikincil niteliklere de sahip olması gerekir. Bunlar da karşılaştırılabilirlik ve tutarlılıktır. Bilgi, farklı

işletmeler için aynı tarzda ölçülüyor ve raporlanıyorsa karşılaştırılabilirlik özelliğine sahiptir. Bir işletme dönemden döneme benzer olaylara aynı muhasebeleştirme yöntemini uyguluyorsa işletmenin muhasebe standartlarının kullanımında tutarlı olduğundan söz edilir.

2.2.3 Finansal Tabloların Kapsamı ve Bileşenleri

Bir işletmenin finansal durumu, işletmenin belirli bir anda sahip olduğu varlıklar ve bu varlıklar üzerindeki haklarla belirlenir. Varlıklar, borçlar ve öz kaynaklar finansal durumu oluşturan bileşenlerdir, dolayısıyla bilançonun temelini oluştururlar.

Sonucu oluşturan temel bileşenler ise hasılat, gider, faaliyet dışı kar ve zararı, dönem kar veya zararır. Bunlar gelirin bileşenleri olup gelir tablosunda yer alırlar.

Varlıklar, geçmiş işlem veya olayların bir sonucu olarak belirli bir işletme tarafından edinilen veya kontrol edilen olası gelecek ekonomik yararlarıdır.

Borçlar, geçmiş işlem veya olayların bir sonucu olarak gelecekte diğer işletmelere hizmet sağlamak veya varlıkları transfer etmek için belirli bir işletmenin şimdiki zamandaki zorunlulukları nedeniyle vazgeçilecek olan olası gelecek ekonomik fedakarlıklardır.

Öz kaynaklar (Net Varlıklar), bir işletmenin varlıklarından borçlarının çıkartılmasından sonra arta kalan kısımdır ve işletme sahiplerinin varlıklar üzerindeki haklarını ifade eder.

Hasılat (Brüt Gelir), bir dönem boyunca bir işletmenin malları teslim etmesi, hizmetleri yerine getirmesi veya işletmenin ana veya esas faaliyetlerini yerine getirmesi için gerçekleştirdiği diğer etkinliklerin bir sonucu olarak varlıklardaki brüt artış veya borçlardaki azalıştır.

Gider, bir dönem boyunca bir işletmenin malları teslim etmesi, hizmetleri yerine getirmesi veya işletmenin ana veya esas faaliyetlerini yerine getirmesi için gerçekleştirdiği diğer etkinliklerinin bir sonucu olarak hasılat sağlamak amacıyla varlıklardaki brüt azalış veya borçlardaki artıştır.

Faaliyet Dışı Kar, bir dönem boyunca işletme sahiplerince yapılan yatırımlar veya hasılattan doğan sonuçlar hariç bir işletmenin arızı veya yan faaliyetlerinden ve işletmeyi etkileyen diğer tüm işlem, olay veya koşullardan dolayı öz kaynaklardaki artıştır.

Faaliyet Dışı Zarar, bir dönem boyunca işletme sahiplerince çekilenler veya giderden doğan sonuçlar hariç bir işletmenin arızı veya yan faaliyetlerinden ve işletmeyi etkileyen tüm işlem, olay veya koşullardan dolayı öz kaynaklardaki azalıştır.

Dönem Karı veya Dönem Zararı, bir dönem boyunca hasılat, gider, faaliyet dışı kar veya zararlarla sonuçlanan işlemlerin bir sonucu olarak işletmenin öz kaynaklardaki değişimdir.

2.2.4. Muhasebenin Temel Kavramları

Muhasebenin temel kavramları, özel mülkiyet hakkıyla karakterize edilen serbest bir ekonomide faaliyette bulunan muhasebe kişiliğinin yapısını betimleyen, finansal tabloların amaçlarına uygun olmaları nedeniyle genel kabul gören açık durumlar veya aksiyomlardır.

- 2.2.4.1. **Sosyal Sorumluluk Kavramı:** Muhasebenin organizasyonunda, uygulamaların gerçekleştirilmesinde, üretilen bilgilerin rapor edilmesinde belli bir ilgi grubunun değil tüm ilgi gruplarının, hatta tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi gereğine sosyal sorumluluk kavramı denir.
- 2.2.4.2. **Kişilik Kavramı:** Muhasebe kişisi, kaynakları kontrol eden, taahhütte bulunmak ve taahhütleri üstlenmek için sorumluluk alan ve ekonomik etkinlikleri yürüten ekonomik bir birimdir.
- 2.2.4.3. **İşletmenin Sürekliliği Kavramı:** Bir işletmenin yaşamının, aksine bir kanıt olmadıkça sonsuz olduğu, sonsuz olmasa bile en azından mevcut planlarını, taahhütlerini ve kontratlarını yerine getirmeye yetecek kadar süreceği varsayılır. Bu varsayım "işletmenin sürekliliği kavramı"dır.
- 2.2.4.4. **Dönemsellik Kavramı:** Dönemsellik kavramı, bir işletmenin yaşamı boyunca yaptığı ekonomik etkinliklerin finansal raporlama amacıyla çeşitli yapay zaman dilimlerine bölünebileceği varsayımdır.
- 2.2.4.5. **Para ile İfade Kavramı:** Paranın ölçme birimi olarak seçilmesi esas, para biriminin sermaye, mal ve hizmet değişimlerinde ilgili taraflar için değişimi en etkin olarak ölçen ortak bir araç olduğunun varsayılmasıdır. Bu yüzden muhasebe kişinin ekonomik etkinliklerinin sonuçları para ile ölçülmeli ve parasal büyüklükleri üzerinden raporlanmalıdır.
- 2.2.4.6. **Tarihi Maliyet Kavramı:** Günümüzde varlıkların ve yükümlülüklerin değerlemesinde "maliyet değeri" esas alınmaktadır. Muhasebeciler kayıt tutmada maliyeti esas alarak raporlarında nesnel ve kanıtlanabilir veri sunabilirler. Tarihi maliyet kavramı, verilerin güvenilir olması kavramı ile de ilişkilidir.
- 2.2.4.7. **Tam Açıklama Kavramı:** Bu kavramın gereği olarak muhasebe, kayıt sistemi içine sokamadığı bazı bilgileri raporlarda, parantez içinde veya dipnot olarak veya ek açıklamalar olarak vermelidir.
- 2.2.4.8. **Değişmezlik (Tutarlılık) Kavramı:** Değişmezlik kavramı, belirli bir muhasebe kişinin muhasebe uygulama ve prosedürlerinin zaman içinde tutarlılıkla uygulamasını vurgular.
- 2.2.4.9. **Verilerin Güvenilir Olması Kavramı:** Verilerin güvenilir olması kavramı objektiflik kavramını kapsar. Objektiflik dar tanıma göre, gözlemleyenlerden bağımsız ve dış faktörlerin varlığına dayandırılmaktan çok daha gerçekçi bir şekilde gözlemciler arasındaki bir fikir birliğidir.
- 2.2.4.10. **İhtiyatlılık Kavramı:** İhtiyatlılık kavramı, tahmini karı reddetmeyi ve kesin olarak ölçülmeseler bile bütün bilinen veya olası borçların ve zararların kaydedilmesi gerektiğini benimser. Bu bağlamda ihtiyatlılık, varlıklar ve karın olası çeşitli değerleri arasından en düşük olanı ile borçların ve giderlerin ise olası çeşitli değerlerinden en yüksek olanı ile raporlanmasıdır.
- 2.2.4.11. **Önemlilik Kavramı:** Önemliliğin temel anlamı, önemsiz şeylerle ilgilenilmesinin gerekmediğidir.

Önemliliği etkileyen iki faktör vardır:

- Bir unsurun rapordaki önemli sayısal büyüklüklere oranla büyüklüğü,
- Ele alınan unsurun yapısı.

2.2.4.12. **Özün Önceliği Kavramı:** İşlemin yasal şekli ile ekonomik özü arasında farklılık olduğunda işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında onların yasal şekillerinden ziyade ekonomik özleri göz önünde tutulur; bu da özün önceliği kavramını ifade eder.

2.2.5. Uygulama İlkeleri

Muhasebenin uygulama ilkeleri muhasebenin amacına göre dört grupta toplanmaktadır;

Gelir ve Gider (kar ve zarar) İlkeleri;

- Hasılatın Gerçekleşmiş Olması İlkesi:
- Eşleştirme İlkesi
- Uygun Amortisman ve Tükenme Payı İlkesi
- Maliyetlerin Uygun Şekilde Dağıtım İlkesi
- Olağanüstü Kar ve Zararların Ayrı Gösterilmesi İlkesi
- Tüm Kar ve Zararların Gelir Tablosunda Gösterilmesi İlkesi
- Uygun Karşılık Ayırma İlkesi
- Değerleme Esasları ve Maliyet Sistemlerinde Tutarlılık İlkesi
- Şarta Bağlı Giderlerin Tahakkuku İlkesi

Varlıklara İlişkin İlkeler;

- Dönen-Duran Varlık Ayrımındaki İlkeler
- Duran Varlıklardan Dönen Varlıklara Dönüşen Unsurların Belirlenmesi İlkesi
- Uygun Değer Düşüklüğü Karşılıklarının Ayrılması İlkesi
- Dönen Ayrılcı İşlemlerin Ayrıca Gösterilmesi İlkesi
- Alacak Senetlerinin Bilanço Günündeki Değerleriyle Gösterilmesi İlkesi
- Birikmiş Amortismanların Gösterilmesi İlkesi
- Birikmiş Tükenme Paylarının Gösterilmesi İlkesi
- Alacakların Niteliklerine Göre Ayrılması İlkesi
- Kesin Olmayan Alacakların Tahakkuk Ettirilmemesi İlkesi
- Kullanımı Hukuken Sınırlandırılan Varlıkların Belirtilmesi İlkesi

Yabancı Kaynaklar ile İlgili İlkeler;

- Kısa ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ayrımı
- Borçların Tümünün Gösterilmesi İlkesi
- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardan Kısa Vadeliye Dönüşenlerin Belirlenmesi İlkesi
- Dönem Ayrılcı İşlemlerin Ayrıca Gösterilmesi İlkesi
- Borç Senetlerinin Bilanço Günündeki Değeriyle Gösterilmesi İlkesi
- Yabancı Kaynakların Özelliklerine Göre Ayrılması İlkesi

Öz Kaynaklara İlişkin İlkeler;

- Sermaye Paylarının Özelliklerine Göre Belirlenmesi İlkesi
- Öz Kaynaklardaki Azalmanın Belirtilmesi İlkesi

- Zararın Öz Kaynaklardan İndirim Olarak Gösterilmesi İlkesi
- Sermaye Yedeklerinin Öz Kaynaklar Grubunda Gösterilmesi İlkesi
- Hisse Senedi Satın Alma ve Hakları Kullanmada Öncelik Haklarının Belirlenmesi İlkesi

2.2.6. Muhasebe Standartları

Ülkemizde muhasebe standartları "Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu" tarafından yayınlanmaktadır. Bu kurul tarafından 3568 sayılı yasanın verdiği yetkiyle TÜRMOB yönetim kurulu tarafından oluşturulmuştur. Şu ana kadar 1 Ocak 1997 tarihi itibarıyla yürürlükte olan 11 standart yayınlanmıştır.

2.2.7. Muhasebe Politikaları

Muhasebe politikaları, finansal tabloların düzenlenmesi ve sunulması için seçenekler arasında işletme tarafından kabul edilmiş standartlar, görüşler, yorumlar, kurallar ve düzenlemelerin bütünüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BİLANÇO

3.1. BİLANÇONUN NİTELİĞİ

Bilanço, muhasebenin "Varlıklar=Yabancı Kaynaklar+Öz Kaynaklar" temel eşitliğine uygun olarak işletmenin gerek dönem başındaki (ya da kuruluşundaki) varlık ve kaynak yapısının gerekse dönem sonunda ulaştığı bu yeni yapının (finansal durumun) özetlenmiş bir şekilde görülebilmesine olanak sağlar.

3.1.1. Bilançonun Tanımı

T.T.K 74.ve V.U.K 192.maddeleri bilançoşu şöyle tanımlamaktadır. "Bilanço, envantere gösterilen kıymetlerin tasnifli ve karşılıklı olarak değerleri itibariyle tertiplenmiş (düzenlenmiş) şeklidir." Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından yayınlanan TDMS ve TMS 1 madde 77'de "bilanço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağladığı kaynakları gösteren finansal tablo" olarak tanımlanmıştır.

3.1.2. Bilançonun Teknik Açıdan Elde Edilişİ

Bilançonun işletmenin belirli bir andaki finansal durumunu ve döneme ait sonucunu verebilmesi için daha önce saptanmış olan belirli bir andaki finansal durumunu etkileyen değişmelerle ilgili bilgilerin toplanması, bu bilgilerin günlük defterde kayıtlanması, büyük defterde sınıflanması ve bu arada yardımcı defterlerde kayda alınması gerekir. Büyük defter kayıtları, günlük defterde ilk kayıtları yapılan finansal nitelikli işlemlere ait bilgilerin başka bir açıdan sınıflandırılmasıdır.

3.1.3. Bilançonun Önemi ve Faydalılığı

Bilanço işletme varlıklarına yapılan yatırımın, bu yatırımın kredİtörlerce finanse edilmiş kısmı olan yabancı kaynakların ve işletmenin net varlıkları üzerindeki ortakların hakları olan öz kaynakların yapısı ve büyüklükleri hakkında bilgi sağlayan bir tablodur. Bu yapısı ile bilanço;

- Geri dönme oranlarının hesaplanması,
- Kaynak yapısının değerlemesi ve
- Likidite ve finansal esnekliđin belirlenmesi için bir temeldir.

3.1.4. Bilançonun Sınırlılığı

Bilançoşu oluşturan unsurların çoğunun raporlanmasında ve değerlemesinde "tarihi maliyet kavramı" esas alındığı için bilanço birçok unsurun cari değerini yansıtmaz.

Bilanço ile ilgili temel sınırlandırıcılardan diğer bir tanesi de tahmin ve yargıların kullanılmasıdır.

3.2. BİLANÇONUN SINIFLANDIRILMASI

Bilanço, esasını temel muhasebe eşitliğinden aldığı için öncelikle varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar olarak sınıflandırılır.

3.2.1. Bilançonun Temel Bileşenleri İtibariyle Sınıflandırılması

Sınıflandırma, bilançoda yer alan unsurların yararlı bilgiler sağlayabilmesi için benzer nitelikli olanlarının kendi aralarında gruplandırılarak anlamlı ara toplamlara ulaşılmasını sağlayacak, unsurlar arasında önemli ilişkileri verecek ve dikkati en önemli noktalarda yoğunlaştıracak şekilde yapılmalıdır.

3.2.1.1. Varlıklar (Aktifler)

Varlıklar, bir mülkiyet hakkını veya sahip olunan bir değeri ya da bir mülkiyet hakkını yaratan veya geleceğe uygun şekilde yüklenebilen bir harcamayı temsil etmesi esasına göre, sonuç hesaplarının genel kabul görmüş muhasebe kural ve ilkelerine göre kapatılmasından sonra uygun şekilde ileriye aktarılan veya aktarılacak olan borç kalanı ile gösterilen unsurlar olarak tanımlanmıştır.

- Gelecek Yarar Sağlama Kapasitesi
- Gelecekteki yararları belirli bir girişim elde eder ve diğerlerinin ona ulaşmasını kontrol eder.
- Geçmiş olay veya işlemlerden doğarlar

3.2.1.2. Varlıkların Kaynakları (Pasifler)

İşletme varlıklarının kaynakları hem üçüncü kişilerden sağlanan yabancı kaynaklardan hem de öz kaynaklardan oluşmaktadır. Yabancı ve öz kaynakların toplamı "varlıkların kaynaklarını" ifade etmektedir ve "pasifler" olarak da adlandırılmaktadır.

3.2.1.2.1. Yabancı Kaynaklar

Yabancı kaynaklar (borçlar), bir işletmenin geçmiş olay veya işlemlerinin bir sonucu olarak gelecekte diğer işletmelere veya kişilere nakit veya diğer varlıklar ile ödeme yapılması veya hizmet sağlaması için mevcut yasal veya yapısal yükümlülükleri nedeniyle ekonomik yararlarından gelecekte yapacağı olası fedakarlıklardır. Bu tanımdan borcun üç temel niteliğini görebiliriz:

- Bir görev veya sorumluluk mevcuttur
- Görev veya sorumluluk kaçınılmaz niteliktedir
- Borç geçmiş bir işlemde doğmalıdır

3.2.1.2.2. Öz Kaynaklar

Temel muhasebe eşitliği "Varlıklar-Yabancı Kaynaklar=Öz Kaynaklar" şeklinde yazıldığında öz kaynaklar; işletme sahiplerinin yabancı kaynaklar indirildikten sonra işletme

varlıkları üzerindeki kalan haklarıdır. Bu bakımdan öz kaynaklar "kalan kısım"dır ve tüm borçlar karşılandıktan sonra kalan (toplam varlıklar-toplam yabancı kaynaklar) "net varlık" büyüklüğünü temsil eder.

3.2.2. Mali Analiz ve Temel Bileşenlerin Alt Sınıflandırma Gereği

Kararlara esas olacak veriler ancak varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynakları oluşturan unsurlar arasında tüm kullanıcıların gereksinimleri göz önünde bulundurularak analize imkan verecek ortak karakterde olanların bir alt sınıfta toplanması ve verilecek kararlar yönünden ilgili olan alt sınıflar arasındaki ilişkinin saptanması sonucu bulunur.

Karar vericilerin gereksinimlerine cevap vermek üzere işletmenin finansal durumunun ve faaliyet sonuçlarının analizi, yorumu ve ilgililere iletilmesi muhasebenin ikinci temel işlevidir.

3.2.3. Temel Bileşenlerin Alt Sınıfları

Bilançonun alt sınıflara ayrılmasında alt sınıfların isimleri değişik yaklaşımlara göre farklı olabilir. İşletmenin büyüklüğüne, faaliyetlerin yapısına ve bilgi sunulacak olan tarafların niteliğine göre bu alt sınıfların ve bunları oluşturan unsurların sayısı da değişik olabilir.

3.2.3.1.Dönen Varlıklar (Çalışma Sermayesi)

Dönen varlıklar para ve normal faaliyet döneminde veya bir yıl içinde (hangisi daha uzunsa) paraya dönüşeceği, satılacağı veya tüketileceği beklenen varlıklardır. Bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde diğer bir dönen varlık haline geleceği için beklenen varlıklar da dönen varlıklardır.Bazı işletmeler için normal faaliyet dönemi bir yılı aşabilir. Faaliyet dönemi bir yılı aştığında daha uzun olan dönem normal faaliyet dönemi olarak kabul edilir.

Dönen varlıklar grubunda beş temel alt grup vardır. Bunlar; hazır değerler, geçici yatırım amacıyla edinilen menkul kıymetler, kısa vadeli alacaklar, mal, ham madde, yarı mamul ve mamul şeklindeki stoklar ve bir dönemi aşmayan peşin ödenmiş giderlerdir. Bunların dışında kalan dönen varlıklar niteliğindeki unsurlar ise önemlilik kavramı göz önünde tutularak diğer dönen varlıklar altında toplanır.

3.2.3.2.Dönen Olmayan Varlıklar

Normal faaliyet dönemi veya bir yıl içinde nakde dönüşeceği veya satılacağı veya tüketileceği beklenmeyen bu varlıklar yatırımlar, maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklardır.

3.2.3.3.Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Kısa vadeli yabancı kaynak olarak sınıflandırılabilmesi için;

- Borcun vadesi normal faaliyet dönemi veya bir yıldan hangisi uzunsa o dönem içinde sonra ermeli ve
- Yönetim, borcu ödemek için mevcut bir dönen varlığı kullanma veya başka bir kısa vadeli yabancı kaynak yaratma eğiliminde olmalıdır.

3.2.3.4.Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Uzun vadeli borçlar, bir dönemi aşan bir süre içerisinde ödenecek borçlar ve bir dönem içinde ödenmeleri gerekse bile ödenmeleri dönen varlıkların kullanımını gerektirmeyen borçlar olarak tanımlanabilir.

3.2.3.5.Öz Kaynaklar

Bunlar, ortaklar tarafından sağlanan sermayeden, işletmenin faaliyetlerinden elde edilen karların alıkonulan kısımlarından, kazanılmamış sermayeden ve bağış olarak saplanan sermayeden oluşur.

3.3. BİLANÇONUN SUNULUŞ ŞEKİLLERİ

Bilançonun şekli, işletmenin büyüklüğü ve yapısından, işin niteliğinden veya yasal düzenlemelerden etkilenmektedir. Hangi şekilde sunulursa sunulsun bilanço, işletme ile ilgili ve gerçekleşmiş tüm işlemlerin yeterli ve açık bir şekilde sunulmasını sağlamalıdır. Bilanço hangi şekilde sunulursa sunulsun, üzerinde ait olduğu işletme, ait olduğu tarih ve bilanço kelimesi yer almalıdır.

- Alışılmış Hesap Şekli
- Değiştirilmiş Hesap Şekli
- Rapor Şekli
- Finansal Durum Şekli

3.4. BİLANÇODA RAPORLANAN EK BİLGİLER

Bilginin nerede raporlanması gerektiğine karar verilirken iki yol göstericiden yararlanılır. Birincisi; bilginin finansal tabloların içinde raporlanması için bilginin finansal tablo bileşenlerinden olması ve daha önce belirttiğimiz kayda alma kriterlerine uyması gerekir. İkincisi, farklı kullanıcılar farklı ayrıntıda bilgiye gereksinim duyacakları için finansal tabloların içinde ayrıntıya girilemeyen ya da finansal nitelikte olmayan fakat kullanıcıları aydınlatıcı olan konularda dipnotlar ve özel analizler için daha da ayrıntılı bilgiler sağlayacak ekler kullanılacaktır.

Bilançoda raporlanan ek bilgiler genel olarak 4 dört bilgiyi içerirler.

3.4.1. Şarta Bağlı Durumlar

Şarta bağlı durumlar, gelecekte bir ya da daha fazla olayın gerçekleşmesine ya da gerçekleşmemesine bağlı olarak işletmenin olası kar ya da zararları hakkında nihai çözüme ulaşması ile ilgili olarak belirsizlik içeren mevcut durum, koşul veya koşullar seti olarak tanımlanır.

3.4.2. Değerleme ve Muhasebe Politikaları

Gelirin kayda alınması ve varlıkların tahsisiyle ilgili ilkeler ve yöntemler özellikle bu ilke ve yöntemlerin;

- Mevcut kabul edilebilir uygulamalar arasında bir seçimin,
- İşletmenin faaliyette bulunduğu endüstriye özel ilke ve yöntemler,
- Genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin alışılmamış veya yenilikçi uygulamasını gerektirdiğinde açıklamalarda yer almalıdır.

3.4.3. Sözleşmeler ve Müzakereler

Önemli tüm sözleşmeye bağlı anlaşmalar ve müzakereler finansal tabloların dipnotlarında açıklanmalıdır.

3.4.4. Bilanço Sonrası Olaylar

Bilanço tarihi ile bilançonun basım tarihi arasında gerçekleşen ve işletmenin finansal durumu ile faaliyet sonuçları üzerinde önemli etkileri olan bilanço sonrası olaylar iki türdür:

- Bilanço tarihinde finansal tabloların hazırlanmasında yapılan tahminleri etkileyen ve bu nedenle düzeltmeler gerektiren mevcut koşullar hakkında ek kanıtlar sağlayan olaylar,
- Bilanço tarihinde mevcut olmayan fakat bu tarihten sonra ortaya çıkan ve finansal tablolarda düzeltme yapmayı gerektirmeyen koşullar hakkında kanıt sağlayan olaylar.

3.5. EK BİLGİLERİ AÇIKLAMA TEKNİKLERİ

Ek bilgiler, finansal tablolarda yer alan kalemin yanında parantez içinde verilebilir. Ek bilgiler finansal üzerinde parantez içinde verilemeyecek kadar kapsamlı ve uzun olduğunda finansal tabloların dipnotlarında verilmelidir.

Bilanço, ilgili unsurları gruplandırarak özet halinde bilgi sunduğu için bazı varlık veya borçlar hakkında ayrıntılı bilgi sunabilmek amacıyla destekleyici listelere gereksinim duyulur.

Üçüncü Bölüm

Finansal Analiz Genel Bilgiler

.
. .
. .
. .
. .
. .
. .
. .
. .
. .
. .